

ADİ ORTAKLIKTA ORTAKLIK BORÇLARINDAN SORUMLULUK HAKKINDA

-HUKUK BÜLTENİ-

BÜLTEN TARİHİ: 10/03/2020

1. GİRİŞ

İki veya daha fazla kişinin ortak bir amaca ulaşmak için emek veya sermayelerini birleştirmek üzerine anlaşmaları adi ortaklığı oluşturur. Bu tanımdan anlaşılacağı üzere adi ortaklığın oluşması için; en az iki tane kişinin (gerçek veya tüzel kişi olabilir), ortak bir amaç etrafında (müşterek gaye), bir miktar mal veya emeği sarf ederek bir araya gelmiş olması gerekmektedir.

Bu şekilde tüzel kişiliği bulunmayan, Borçlar Kanunu çerçevesinde kurulmuş bir yapıdır. Bu ortaklık sözleşmesinde tarafların herhangi biri irade sakatlıklarına başvurabilir. Adi ortaklık ortakların karşılıklı ve birbirine uygun irade açıklamaları (icap ve kabul) ile kurulur. İki taraflı sözleşmelerden farklı olarak, ikiden fazla ortak varsa bunların amaçlarının da uyuşması gerekmektedir.

Adi ortaklık sözleşmesi için şekil şartı öngörülmemiştir. Ancak ortaklardan birinin aynı sermaye (mesela bir taşınmaz) koymayı sermaye olarak taahhüt ettiği durumda, taşınmaz devrine ilişkin şekle uyularak sözleşmenin düzenlenmesi gerekmektedir.

2. ADİ ORTAKLIĞIN BORÇLARINDAN SORUMLULUK

Adi ortaklığın bir tüzel kişiliği olmadığı için ortaklar ortaklık borçlarından şahsen sorumludur. Bu nedenle ortaklığın kendisi borçlu olamaz. Bu nedenle adi ortaklığa karşı açılacak davalarda ortakların hepsinin birlikte dava edilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde adi ortaklık alacağı için de davayı ortaklığın değil; ortakların birlikte açması gereklidir.

Adi ortaklıkta ortaklar, ortaklık borçlarından birinci dereceden ve kendi malvarlıkları ile sorumludur. Sorumluluğun oranı ile ilgili olarak TBK md 638/3 'te; "*Ortaklar, birlikte veya bir temsilci aracılığı ile, bir üçüncü kişiye karşı, ortaklık ilişkisi çerçevesinde üstlendikleri borçlardan, aksi kararlaştırılmamışsa müteselsilen sorumlu olurlar.*" şeklinde ifade edilmiştir. Ortaklar, ortaklığın üçüncü kişilere karşı olan borcu nedeniyle malvarlıkları ile ve sınırsız olarak sorumludurlar. Yani ortaklığa karşı koymuş oldukları katılma payları ile değil, bütün malvarlıkları ile sınırsız sorumluluk söz konusudur (**Bkz. Prof Dr. Fikret Eren, Borçlar Hukuku, Özel Hükümler, 6. Baskı, Yetkin, Ankara, 2018, s. 842).**

Yine ortaklar borçtan müteselsilen sorumludur. Burada sözleşmeden değil, doğrudan doğruya kanundan doğan bir sorumluluk söz konusudur. Bu nedenle alacaklılar, alacağın tamamını ortakların tamamından veya her birinden talep ve tahsil edebilir. Bu noktada özellikle belirtmek gerekir ki; müteselsil sorumluluk sadece hukuki işlemlerden (sözleşmelerden) değil; işletmenin elektrik, su, işçi, borçlarından sorumlulukta da geçerlidir. (**Bkz. Eren, s. 843**)

Nitekim **Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin E. 2016/9147 K. 2019/20494 ve T. 20.11.2019** sayılı kararında iki şirketin oluşturduğu bir adi ortaklık adına iş gören bir işçi açısından yaptığı değerlendirmede; *“davacının hüküm altına alınan 4.305,05 TL kıdem tazminatının 4.257,28 TL'sinden davalılar ... A.Ş. ile İleri A.Ş.'nin de diğer davalı ile birlikte müşterek müteselsil sorumlu tutulması gerekirken kıdem tazminatından sorumluluğun sadece davalı ... Güvenliğe hasredilmesi hatalıdır”* diyerek adi ortaklığın tüm ortaklarının işçilere karşı müteselsil sorumlu olduğunu belirtmiştir.

3. RÜCU İLİŞKİSİ

Adi ortaklıkta ortakların borçları; ortaklığa katılım payı ödeme, işlerini özen ve sadakatle yapma ve bir ortağın ortaklık işleri için yaptığı giderlerin diğer ortaklar tarafından karşılanmasıdır. Ortakların adi ortaklıktaki kazanç ve zarara katılma paylarına ilişkin bir belirleme yapılmamış ise ortakların eşit olarak sorumlu olması esastır. Ancak TBK md 623/2 hükmüne göre, *“Sözleşmede ortakların kazanç veya zarara katılım paylarından biri belirlenmişse bu belirleme, diğerindeki payı da ifade eder.”* Yani bir ortağın ortaklığa konu işten elde edeceği kar belli ise oluşan zarardan da aynı ölçüde sorumlu olması esastır.

Yukarıda açıklandığı üzere adi ortaklığın bir davada hasım gösterilmesi mümkün değildir. Bu nedenle tüm ortaklara karşı birlikte dava ve takip başlatılacaktır. Açılan davada hükmedilecek tutarın davalılardan müşterek ve müteselsilen alınmasına karar verilecektir. Bu noktada mahkeme tarafların anlaşmasına (adi ortaklık sözleşmesine) bakmayacaktır. Mahkeme kararı ve icra takibi sonunda ödemeyi yapan ortak diğer ortağa adi ortaklık sözleşmesindeki hükümler kapsamında rücu edecektir. Yani ödediği tutarın ortaklıktaki diğer ortağın payına karşılık gelen kısmını ortaktan talep edecektir. Bir adi ortaklık yoksa da % 50- % 50 bölüşüm söz konusu olacaktır.

Bu kapsamda işçilere ödenen ücretler ve özellikle kıdem tazminatları da gider sayılır. Dolayısıyla bunları ödeyen ortak, diğer ortaklara başvurabilir. Ancak bunun için mahkeme tarafından hükmedilmiş bir kıdem tazminatının ödenmiş olması gerekir (**Bkz. Oruç Hami Şener, Adi Ortaklık, Ankara, 2008, s. 392**) Nitekim **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin E. 1987/1521, K. 1987/1880 ve T. 30.03.1987** tarihli kararında belirtildiği üzere: *“...Halbuki Borçlar Kanunu'nun 527. maddesiyle (şeriklerden birinin şirket işleri için yaptığı masraflar*

veya iltizam ettiği borçlardan dolayı diğer şerikler ona karşı sorumlu olurlar) hükmü sevk edilmiştir. O halde davacının adi ortaklık için ödediği borçtan dolayı davalıdan payı oranında talepte bulunmaya hakkı vardır. B öyle bir istem de bulunabilmesi için ortaklığın tasfiyesi veya borcun tamamının ödenmesine gerek yoktur. Bu kurallar doğrultusunda inceleme yapılması gerekirken, eksik tahkikatla yazılı biçim de davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir...”

4. SONUÇ

Yukarıda yapılan açıklamalara göre; adi ortaklıkta ortaklar ortaklığın borçlarından (adi ortaklığın işçi borçları da dahil) müteselsil sorumludur. Alacaklı ortaklardan herhangi birinden alacağın tamamını tahsil etme hakkına sahiptir. Ödemeyi yapan ortak, diğer ortaklara, ortaklık sözleşmesindeki hükümlere göre rücu edecektir. Ortaklık sözleşmesinde hüküm yoksa genel kaidelere gere (kural olarak eşit sorumluluk gereği) rücu imkanı vardır.

Saygılarımızla

Forensis Hukuk Bürosu

Not: Bültenimizde yer verilen açıklamalar, ilgili mevzuat çerçevesinde konuyu genel hatlarıyla ele alır tarzda hazırlanmıştır. Size özel detaylı bilgi için Büromuzla bağlantıya geçmenizi tavsiye ederiz.